

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 556/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného JUDr. Petrom Križanom, advokátom, Štefánikova trieda 2/3, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Levice č. k. 16C/13/2022-288 z 13. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ ho navrhuje zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Požaduje tiež náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ sa v konaní vedenom na Okresnom súde Levice (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16C/13/2022 domáhal proti žalovanému – obci [REDACTED] zaplata sumy 45 788 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Sťažovateľ argumentoval, že žalovaný nesprávnym úradným postupom spôsobil sťažovateľovi škodu tým, že ho prestal považovať za starostu obce na základe výsledkov nezákonného miestneho referenda o odvolaní z funkcie starostu a prestal mu vyplácať plat za obdobie od 21. apríla 2018 do 15. júla 2019. Žalovaný mu tiež nevyplatil odstupné vo výške troch mesačných plátov a neuhradil mu ani náhradu nemajetkovej ujmy.

3. Okresný súd rozsudkom z 31. augusta 2022 návrh sťažovateľa na prerušenie konania zamietol, žalobu zamietol a žalovanému priznal voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Konštatoval, že sťažovateľovi 21. apríla 2018 zanikol na základe výsledkov miestneho referenda o odvolaní starostu mandát starostu podľa § 13a ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“). Dňom zániku jeho mandátu mu zanikol aj nárok na plat v zmysle § 7 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. Ak mandát starostu zanikol 21. apríla 2018 z dôvodu, že tento bol odvolaný na základe výsledkov miestneho referenda o odvolaní starostu, potom sa žalovaný následným nevyplácaním platu sťažovateľovi a nevyplatením odstupného nedopustil nesprávneho úradného postupu.

4. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 19. januára 2023 rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanému priznal voči sťažovateľovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. O výške náhrady trov konania rozhodol okresný súd uznesením z 18. apríla 2023 vydaným vyšším súdnym úradníkom tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania 3 968,31 eur pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia.

6. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť. Okresný súd napadnutým uznesením sudcu z 13. júla 2023 sťažnosť zamietol. V odôvodnení uznesenia uviedol, že ak bol sťažovateľ toho názoru, že žalovanému nemala byť vôbec priznaná náhrada trov právneho zastúpenia z dôvodu, že [REDAKOVANÉ] sa neujal zákonným spôsobom funkcie starostu obce [REDAKOVANÉ] a z toho dôvodu nemohol ani udeliť plnú moc právnenému zástupcovi na právne zastupovanie, mal túto skutočnosť namietat' v konaní predchádzajúcom pred vyhlásením rozhodnutia súdu vo veci samej. Sťažovateľ v priebehu konania poukazoval na ním tvrdenú chýbajúcu legitimitu [REDAKOVANÉ] konať v mene žalovaného, avšak nie v súvislosti s neplatnosťou udelenia plnej moci. V tejto súvislosti žiadne skutkové tvrdenia neuvádzal v konaní na prvej inštancii, ako ani v odvolacom konaní. V štádiu, keď sa rozhoduje o výške náhrady trov konania, sťažovateľom namietaná skutočnosť, ktorá by mohla mať vplyv na legitimitu zastupovania žalovaného a ktorá by si tak vyžadovala vykonanie riadneho dokazovania, už nemôže byť preskúmaná. Okresný súd ďalej konštatoval, že zo zápisnice z ustanovujúceho zasadnutia obecného zastupiteľstva konaného 1. decembra 2018 vyplýva, že [REDAKOVANÉ] zložil zákonom predpísaný sľub 1. decembra 2018, svoj mandát riadne vykonával počas celého funkčného obdobia, pričom sťažovateľom nebola tvrdená skutočnosť, že by bola platnosť ujatia sa funkcie starostu nejakým spôsobom napadnutá. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 35Ek/1311/2018 zo 14. februára 2019, na ktoré sťažovateľ poukázal, sa týkalo udelenia plnomocenstva [REDAKOVANÉ] advokátovi, a to na podanie návrhu na vykonanie exekúcie v exekučnej veci oprávnenej obce [REDAKOVANÉ] a závery z tohto rozhodnutia bez ďalšieho nemožno vykladať tak, že sa riadne zvolený starosta obce [REDAKOVANÉ] ujal svojej funkcie neplatne.

III.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie uznesenia sudcu. Zároveň podľa sťažovateľa okresný súd vec nesprávne právne posúdil.

8. Okresný súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nevyjadril ku skutočnostiam, že žalovaný nebol v konaní právne zastúpený, keďže právne zastúpenie žalovaného bolo neplatné. Pred vynesením rozsudku vo veci samej sťažovateľ ešte nemohol vedieť, že bude povinný platiť trovy konania, a pred doručením uznesenia o trovách konania nemohol vedieť, že súčasťou trov žalovaného budú aj trovy právneho zastupovania.

9. Podľa § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) je súd povinný kedykoľvek počas konania skúmať, či sú splnené procesné podmienky. Okresný súd však túto povinnosť nespĺnil ani pred rozhodnutím vo veci samej. Námietskami sťažovateľa sa nezaoberal, neodôvodnil, na základe čoho považuje [REDAKOVANÉ] za legitímneho starostu obce [REDAKOVANÉ] keď sťažovateľom predložené dôkazy svedčia o opak.

10. Poslanca [REDAKOVANÉ] poverilo zastupiteľstvo obce [REDAKOVANÉ] uznesením z 3. mája 2018 zastupovaním starostu obce [REDAKOVANÉ], ale takáto právomoc zastupiteľstvu neprináleží, a z toho dôvodu je poverenie neplatné. Ustanovujúce zasadnutie novozvoleného zastupiteľstva v obci [REDAKOVANÉ] sa konalo 1. decembra 2018 a zvolal ho [REDAKOVANÉ] ako zástupca starostu obce, hoci zákon v tomto prípade nepripúšťa, aby toto zasadnutie zvolal niekto iný ako starosta, resp. zástupca starostu plniaci funkciu starostu v plnom rozsahu v zmysle § 13b ods. 4 zákona o obecnom zriadení. [REDAKOVANÉ] nebol ani starostom, ani zástupcom starostu a nedisponoval ani platným poverením od zastupiteľstva na vedenie zasadnutí. To vyvoláva vážne pochybnosti o zákonnosti ustanovujúceho zasadnutia, a tým aj o legitimitate nového starostu, ktorý ako víťazný kandidát v komunálnych voľbách zložil sľub starostu do rúk [REDAKOVANÉ] na tomto zasadnutí. Zloženie sľubu sa neuskutočnilo v súlade so zákonom, a preto je neplatné, čo znamená, že [REDAKOVANÉ] nemôže byť starostom obce [REDAKOVANÉ]. V dôsledku uvedeného plná moc udelená advokátskej kancelárii [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 16C/13/2022 nemôže byť platná.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny), práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania. Sťažovateľ bol uznesením vyššieho súdneho úradníka zaviazaný nahradiť žalovanému trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia. Sťažovateľ je toho názoru, že plná moc udelená [REDAKOVANÉ] v mene žalovaného právneho zástupcovi na zastupovanie žalovaného v súdnom konaní nebola udelená platne, keďže [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nie je starostom obce [REDAKOVANÉ] (žalovaného), preto sťažovateľovi nemala byť uložená povinnosť náhrady trov právneho zastúpenia žalovanému.

12. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej

doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

13. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania môže zasahovať len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel civilného sporového konania (m. m. IV. ÚS 248/08).

14. Sťažovateľ nesúhlasí s konštatovaním okresného súdu, v zmysle ktorého námietky týkajúce sa neplatnosti udelenia plnej moci [REDAKOVANÉ] v mene žalovaného právneho zástupcovi na zastupovanie v súdnom konaní o žalobe sťažovateľa už nemohol predniesť v štádiu rozhodovania o výške trov konania. Ústavný súd uvádza, že k tejto otázke výkladu podústavného práva nebolo z jeho strany nutné zaujať kategorický postoj, keďže predmetný záver okresného súdu nebol jediným dôvodom zamietnutia sťažnosti sťažovateľa podanej podľa § 239 ods. 1 CSP proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Okresný súd totiž v závere odôvodnenia napadnutého uznesenia (bod 17) vysvetlil, že novozvolený starosta [REDAKOVANÉ] na ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva 1. decembra 2018 zložil zákonom predpísaný sľub, svoj mandát riadne vykonával počas celého funkčného obdobia, pričom sťažovateľom nebola tvrdená skutočnosť, že by bola platnosť ujatia sa funkcie starostu nejakým spôsobom napadnutá. Okresný súd zároveň vysvetlil, prečo argumentácia sťažovateľa odkazujúca na uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 35Ek/1311/2018 zo 14. februára 2019 vydané v exekučnom konaní nesvedčí v prospech dôvodnosti sťažovateľovej požiadavky na súdnu ochranu. Tieto závery okresného súdu nie je možné označiť ako nelogické.

15. Podľa § 12 ods. 1 tretej vety zákona o obecnom zriadení ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva zvolá starosta zvolený v predchádzajúcom volebnom období tak, aby sa uskutočnilo do 30 dní od vykonania volieb.

16. Podľa § 12 ods. 3 druhej a tretej vety zákona o obecnom zriadení ak starosta nezvolá zasadnutie obecného zastupiteľstva podľa odseku 1 tretej vety, zasadnutie obecného zastupiteľstva sa uskutoční 30. pracovný deň od vykonania volieb. Ak starosta nie je prítomný alebo odmietne viesť takto zvolané zasadnutie obecného zastupiteľstva, vedie ho zástupca starostu; ak nie je prítomný alebo odmietne viesť zasadnutie obecného zastupiteľstva, vedie ho iný poslanec poverený obecným zastupiteľstvom.

17. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, podľa ktorej ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva konané 1. decembra 2018 zvolal a viedol poslanec [REDAKOVANÉ], ktorý na to nebol poverený obecným zastupiteľstvom, čo malo mať za následok neplatnosť zloženia sľubu novozvoleným starostom [REDAKOVANÉ], ústavný súd konštatuje, že zákon o obecnom zriadení nesankcionuje *ex lege* neplatnosťou sľubu novozvoleného starostu zložený na ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva, ktoré bolo zvolané poslancom, ktorý nebol na to poverený obecným zastupiteľstvom. Zákon o obecnom zriadení v § 12 ods. 3 vo vzťahu k ustanovujúcemu zasadnutiu

obecného zastupiteľstva uvádza, že v krajnom prípade (ak tak neučiní starosta zvolený v predchádzajúcom volebnom období) sa zasadnutie uskutoční 30. pracovný deň od vykonania volieb, teda, inými slovami, aj bez zvolávacieho aktu. Zákon jednoznačne preferuje konanie ustanovujúceho zasadnutia pred jeho nekonaním. Pokiaľ ide o vedenie ustanovujúceho zasadnutia zastupiteľstva, zákon vôbec nesignalizuje, že ak by ho viedol poslanec, ktorému na to poverenie chýba, má to za následok neplatnosť sľubu novozvoleného starostu. Ústavný súd dodáva, že dotknuté ustanovenia zákona o obecnom zriadení neboli zavedené s cieľom kategoricky vymedziť podmienky platnosti aktov prijímaných na ustanovujúcom zasadnutí obecného zastupiteľstva, ale so zámerom zaviesť zábrany neželanej a účelovej pasivity „starého“ starostu pri zvolávaní zasadnutia obecného zastupiteľstva, čo následne viedlo k predĺžovaniu jeho funkčného obdobia (podľa § 13 ods. 1 tretej vety zákona o obecnom zriadení funkčné obdobie starostu sa skončí zložením sľubu novozvoleného starostu) s možnosťou zaväzovať naďalej obec, ktorá už má zvoleného nového starostu. Z uvedených dôvodov ústavný súd ani túto námietku sťažovateľa nevyhodnotil ako opodstatnenú.

18. V okolnostiach tejto veci preto nemožno vyhodnotiť napadnuté uznesenie sudcu ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Argumentácia sťažovateľa nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu vyjadrených v napadnutom uznesení sudcu.

19. Ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením sudcu niet súvislosti, ktorá by signalizovala porušenie označených práv. Preto už pri predbežnom prerokovaní ústavný súd vylúčil žiadnu možnosť porušenia označených práv, čo má podľa ustálenej judikatúry (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07) za následok zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti. Preto ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2023

Robert Šorl
predseda senátu